

WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA – KSIĄŻNICA KOPERNIKAŃSKA W TORUNIU – Biblia Jana Gutenberga

Anna Mazerska
Dział Zbiorów Specjalnych

Pierwsza księga drukowana Biblia Gutenberga

Biblia ze zbioru Muzeum Diecezjalnego w Pelplinie

Jan Gutenberg w latach 1452-1455 wydrukował, wydał pierwszy egzemplarz Biblii, książki drukowanej przy użyciu ruchomej czcionki. A zaczęło się tak...

[https://pl.wikipedia.org/wiki/Biblia_Gutenberga#/media/Plik:Gutenberg_Bible_\(Pelplin_copy\)_02.jpg](https://pl.wikipedia.org/wiki/Biblia_Gutenberga#/media/Plik:Gutenberg_Bible_(Pelplin_copy)_02.jpg)

Johannes Gutenberg (ok. 1398-1468)

Jan Gutenberg a właściwie Johannes Gensfleisch zur Laden zum Gutenberg urodził się w Moguncji (Niemcy). Pochodził z zamożnej rodziny. Z zawodu był złotnikiem. Zanim wynalazł sposób drukowania, książki były powielane ręcznie lub odbijane przy pomocy drzeworytów. Czas powstawania takich ksiąg był bardzo długi, powstawało ich bardzo mało i były bardzo drogie. Nabywały je wyłącznie osoby majątne, klasztory i uniwersytety.

J. Gutenberg na ilustracji pochodzącej z pracy Die großen Deutschen im Bilde (Michael Schönitzer, 1936)

https://pl.wikipedia.org/wiki/Johannes_Gutenberg

<https://www.spidersweb.pl/2017/08/gutenberg-druk-online.html>

Gutenberg postanowił odmienić tę sytuację i wynalazł specjalny mechanizm do odlewania w metalu pojedynczych czcionek. Czcionki składano w słowa, słowa w zdania, umieszczano w specjalnej prasie i наносzono tekst na całą powierzchnię kartki. Metoda druku ruchomej czcionki znana była wcześniej w Chinach, jednak w Europie dopiero w latach 40 XV wieku rozpropagował ją Gutenberg.

Opactwo pocysterskie w Pelplinie.

<http://tpzp.diecezja-pelplin.pl/index.php/2015/09/18/katedra/>

Księgę wydrukowano w około 200 egzemplarzach 2 tomowych. Do dziś zachowało się 48, rozproszonych po całym świecie. Jeden z nich znajduje się w Muzeum Diecezjalnym w Pelplinie. Książnica Kopernikańska posiada faksymile tej księgi, czyli wierną kopię oryginału.

Biblia ze zbioru Muzeum Diecezjalnego w Pelplinie

<https://pixabay.com/pl/images/search/biblia%20gutenberga/>

Biblię pelplińską
prawdopodobnie w XV wieku
zakupił biskup chełmiński
Mikołaj Chrapicki dla Zakonu
Franciszkanów w Lubawie.
W 1833 roku, po kasacie
klasztoru biblia trafiła do
Biblioteki Seminarium
Duchownego w Pelplinie,
gdzie bezpiecznie
przechowana była do czasu
wybuch II wojny światowej.

Faksymile Biblii Jana Gutenberga za zbiorów Książnicy Kopernikańskiej.
Sygn.: 150407

Aby ochronić biblię przed niemieckim okupantem ksiądz Antoni Liedtke, dyrektor biblioteki seminaryjnej, spakował ją do skórzanej torby, wykonanej na zamówienie i wywiózł do Warszawy, skąd pojechała do Rumunii i Paryża. Podczas wojny biblia wiele podróżowała, aby ostatecznie znaleźć schronienie w Kanadzie. Do Polski powróciła w 1959 roku. Dokładnie w tej samej skórzanej torbie ks. Antoni Liedtke przywiózł biblię do Pelplina.

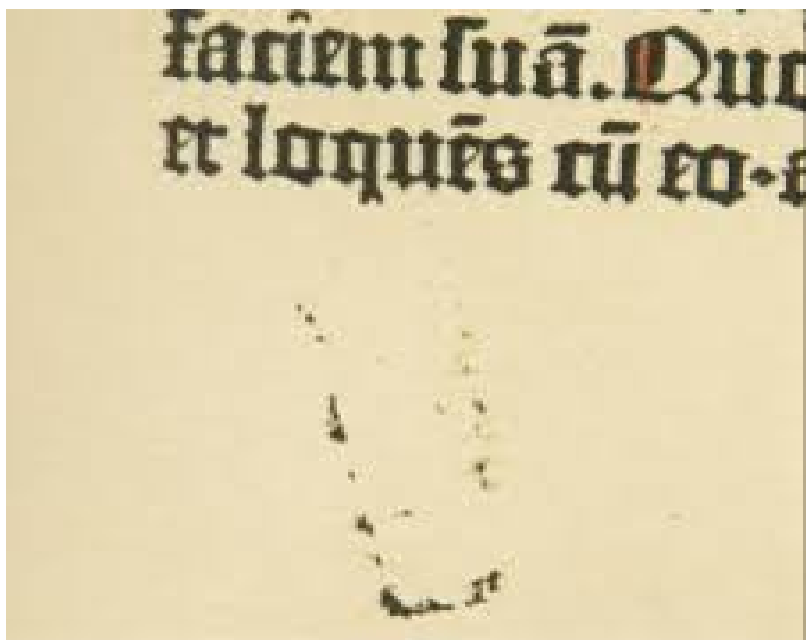

Biblia ze zbioru Muzeum Diecezjalnego w Pelplinie

Biblia Gutenberga jest kompletnym wydaniem Pisma Świętego. Zawiera łacińskie tłumaczenie św. Hieronima wraz z jego komentarzami i prologiem. Całość obejmuje 2 tomy.

[https://pl.wikipedia.org/wiki/Biblia_Gutenberga#/media/Plik:Gutenberg_Bible_\(Pelplin_copy\)_02.jpg](https://pl.wikipedia.org/wiki/Biblia_Gutenberga#/media/Plik:Gutenberg_Bible_(Pelplin_copy)_02.jpg)

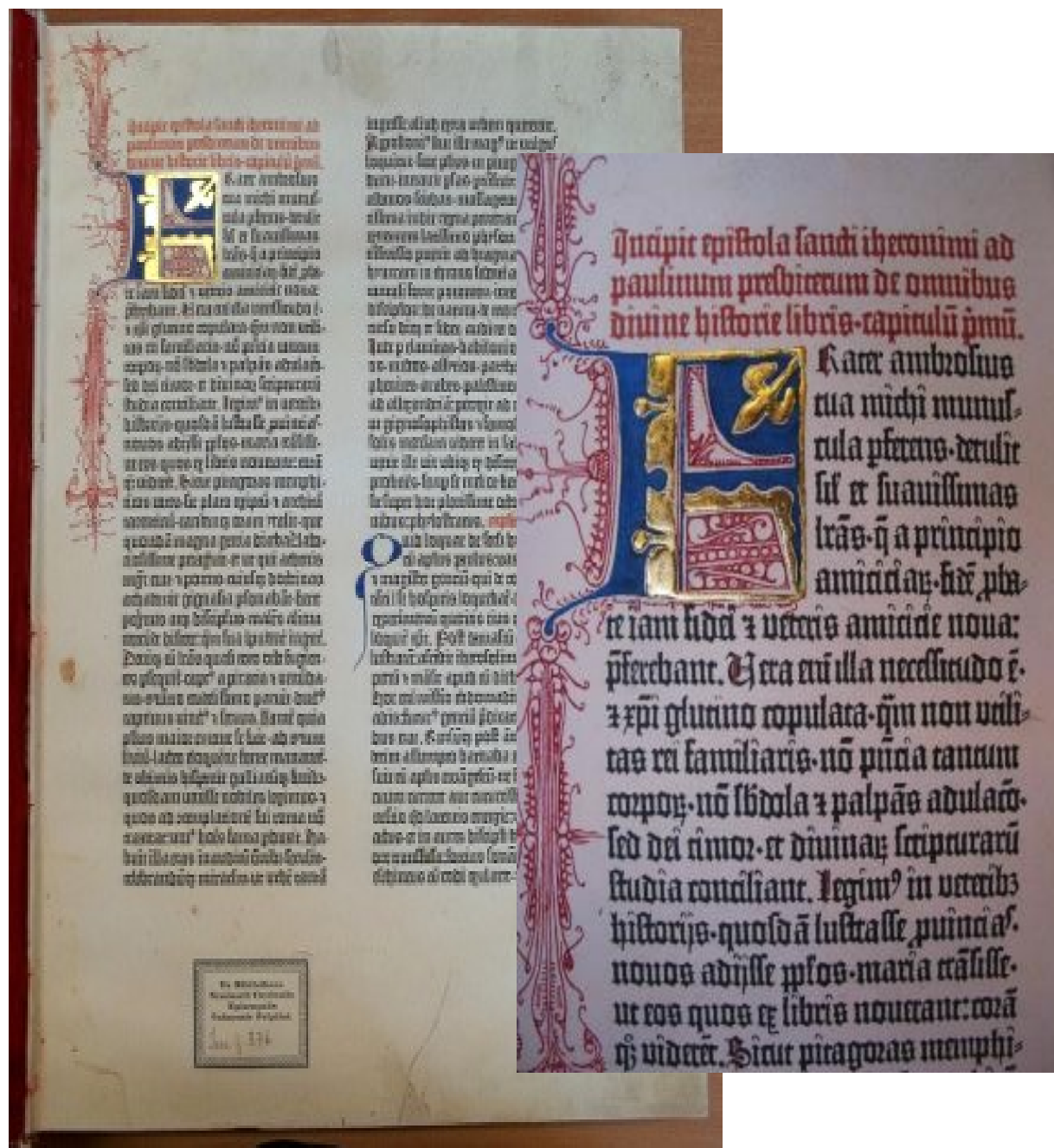
<https://culture.pl/pl/artykul/gutenberg-z-pelplina-sensacyjna-historia-najdrozszej-ksiazki-swiata>

Wyjątkowe znaczenie pelplińskiego egzemplarza Biblii podnosi drobny, ale niezwykle cenny szczegół. Na marginesie, pod lewą szpalta na 46 karcie I tomu, widoczna jest niewielka plama. Jest ona odbiciem kształtu czcionki, która wypadła w trakcie pracy z rąk zecera. Ślad ten pozwolił zrekonstruować wielkość czcionki warsztatu Gutenberga.

Faksymile Biblii Jana Gutenberga za zbiorów Książnicy Kopernikańskiej.

Sygn.: 150407

Księga pelplińska należy do najcenniejszych spośród zachowanych, również z uwagi na sposób wykonania rubrykacji czyli wpisów kolorem czerwonym – objaśnień na początku i na końcu prologów. Wykonano to ręcznie, aby uniknąć powtórnego nakładania arkuszy na prasę a co za tym idzie, uniknąć zbyt wysokich kosztów.

Faksymile Biblii Jana Gutenberga za zbiorów Książnicy Kopernikańskiej.

Sygn.: 150407

Oryginalna oprawa biblij jest z XV wieku, wykonana została przez mistrza Henryka Costera z Lubeki. Księga zaopatrzona jest w pokaźne guzy, mocne okucia i zapinki.

Faksymile Biblii Jana Gutenberga za zbiorów Książnicy Kopernikańskiej.

Książnica Kopernikańska posiada w swoich zbiorach faksymile Biblii Gutenberga, czyli wierną kopię oryginału. Faksymile przygotowało Wydawnictwo Diecezji Pelplińskiej „Bernardinum”.

Fotografia w: Gutenberg z Pelplina. Sensacyjna historia najdroższej książki świata / Anna Legierska.

Autor zdjęcia: Dom Emisyjny Manuscriptum

<https://culture.pl/pl/artykul/gutenberg-z-pelplina-sensacyjna-historia-najdrozszej-ksiazki-swiata>